

UPV Fashion textiel (2024)

De Europese textielrecuperatiesector staat voor grote uitdagingen door de opkomst van ultra fast fashion en de verzadiging van globale tweede handsmarkten door geopolitieke conflicten en economische factoren. De sector staat vandaag voor een ware transitie waarbij er dringend behoefte is aan een duidelijk en ondersteunend wettelijk kader. De invoering van een systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) vormt binnen dat kader een fundamentele hefboom.

In deze position paper pleit Denuo voor een snelle implementatie van een systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) specifiek gericht op fashion textiel. Een goed ontworpen UPV-systeem, gericht op kwalitatieve sortering, eco-modulatie en versterking van inzamel- en recyclagestructuren, is essentieel om de sector staande te houden. Samenwerking tussen stakeholders is cruciaal om een circulaire economie te realiseren en België een koploperpositie te geven in duurzame textielverwerking.

Inhoudstafel

1. Inleiding	2
2. Scope van het UPV-systeem	2
3. UPV governance	2
Creëer een efficiënt systeem	3
Versterk de bestaande inzameling en sortering van fashion textiel	3
4. Financiering van de waardeketen voor circulair textiel?	4
Bijdragen	4
Ondersteuning (vergoedingen)	4
Ondersteuning met een focus op kwalitatieve sortering	4
Recyclage niet uit het oog verliezen	5
5. Inzamel-, hergebruik- en recyclagedoelstellingen	5
Inzameling	5
Hergebruik	6
Recyclage	7

UPV Fashion textiel (2024)

1. Inleiding

De Europese textielrecuperatiesector **verkeert vandaag in een diepe crisis**. De opkomst van ultra fast fashion verlaagt de kwaliteit van tweedehands textiel in Europa, waardoor veel van deze goedkope kledingstukken onbruikbaar worden. Daarnaast overspoelt fast fashion nu ook de Afrikaanse markten, waar het concurreert met Europese tweedehandskleding. Bovendien heeft de oorlog in Oekraïne de vraag verder doen kelderen door het wegvallen van grote markten zoals Rusland en Oekraïne. **Bijgevolg is de marktwaarde van ongesorteerd textiel naar schatting met meer dan 40% gedaald sinds begin 2023.**

De sector staat vandaag voor een ware transitie en kan via deze transitie bijdragen aan de Europese herindustrialisering. Om de sector door deze transitie te loodsen, is er dringend behoefte aan een duidelijk en ondersteunend wettelijk kader. De invoering van een systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) vormt binnen dat kader een fundamentele hefboom.

Via concrete aanbevelingen in deze standpuntnota wenst Denuo ervoor te zorgen dat goed werkende waardeketens behouden blijven en dat de sector een stabiele basis krijgt om te innoveren in België.

2. Scope van het UPV-systeem

Textiel is een zeer brede productstroom die zeer diverse producten omvat. Daarnaast is er een groot verschil in het type actoren dat zich bezighoudt met deze verschillende textielproducten. Het is daarom **niet wenselijk om één groot overkoepelend UPV-systeem in te voeren**. Het type actoren in de textielverwerkingsketen, de mogelijkheden qua inzameling, hergebruik en recyclage, en de uitdagingen zijn dermate verschillend voor deze groepen dat één overkoepelend systeem de efficiëntie en meerwaarde van een UPV volledig teniet zou doen.

Algemeen kunnen we volgende vier grote textielproductgroepen onderscheiden:

- ▶ **Fashion textiel** omvat alle textielproducten die vandaag typisch in textielinzamelcontainers belanden en komt in grote lijnen overeen met de producten zoals voorgesteld door de Europese Commissie. Hieronder vallen onder meer kleding en accessoires (bv. schoenen), huishoudtextiel (bv. beddengoed), keuken- en badkamertextiel, en ook woningtextiel.
- ▶ **Professioneel textiel** omvat allerhande bedrijfsmatig textiel waarbij werkkleding van bedrijven, beschermkledij en technisch textiel de meest voorkomende producten van zijn.
- ▶ **Matrassen**. Hiervoor bestaat er in België al een UPV-systeem: Valumat.
- ▶ **Tapijten** vormen een aparte productgroep die haar eigen specificiteiten kent.

Denuo is voorstander om **op termijn voor al deze productgroepen een aparte UPV in te voeren**. Daarbij is **een UPV voor fashion textiel een absolute prioriteit**.

3. UPV governance

De governance van een UPV is geen vast gegeven en Denuo merkt op dat er bij bestaande UPV-systemen enorme verschillen zijn. Het is daarom uitermate belangrijk om bij de uitwerking van een UPV voor textiel maximaal in te zetten op een efficiënte en inclusieve governance die voortbouwt op de bestaande inzamel-, sorteer- en recyclecapaciteit.

UPV Fashion textiel (2024)

Creëer een efficiënt systeem

De invoering van een UPV-systeem brengt voor alle actoren administratieve lasten met zich mee. Het is dan ook in ieders belang om een zo efficiënt mogelijk systeem te ontwerpen dat zorgt voor de minste administratieve lasten, zonder in te boeten op transparantie en performantie. Daarom stellen we voor om volgende elementen zeker in rekening te nemen:

- ▶ **Interregionale aanpak:** iedere bestaande en toekomstige UPV in België moet interregionaal worden aangepakt. Een regionale uitwerking verhoogt enkel de administratieve lasten en kosten. We roepen de gewesten daarom op **om snel werk te maken van de interregionale samenwerkingsakkoorden (ISA UPV) en de interregionale uitwerking van een UPV voor textiel.**
- ▶ **“Only once”-rapportering:** een vlotte rapportering is essentieel voor de efficiënte werking van elk UPV-systeem. Rapportering voor een UPV moet zo veel mogelijk aansluiten bij bestaande rapporteringsverplichtingen (bv. MATIS in Vlaanderen). We dringen daarom aan op **het “only once”-principe**, waarbij dezelfde gegevens slechts één keer dienen te worden gerapporteerd.
- ▶ **Inclusieve governance:** een UPV behaalt de beste resultaten wanneer alle stakeholders elkaar als volwaardige partners omarmen. Denuo roept daarom op om de **afval- en recyclagesector** structureel te betrekken bij iedere UPV door **een deelname in het bestuursorgaan.**
- ▶ **Behoud van de vrije markt:** wanneer afvalbeheerders actief zijn op de markt, moet de rol van de UPV-regeling beperkt blijven tot het faciliteren en financieren van een efficiënte afvalverwerking, waarbij een eerlijke concurrentie op de markt wordt gewaarborgd, zonder dat het beheersorganisme op de markt actief is en zonder dat het organisme de eigendom van de materialen behoudt.

Versterk de bestaande inzameling en sortering van fashion textiel

In België bestaat er vandaag een fijnmazig inzamelnetwerk voor fashion textiel: via een uitgebreid netwerk van straatcontainers en recyclageparken wordt jaarlijks 80.000 ton textiel ingezameld¹. Dit textiel sorteren we vervolgens kwalitatief uit voor verder gebruik conform de afvalhiërarchie.

België behoort vandaag bij de top van Europa qua inzameling en verdere verwerking van fashion textiel. De invoering van een UPV moet de sterke elementen van het bestaande systeem behouden (fijnmazige en kwalitatieve sortering) en hierop voortbouwen.

Denuo definieert een minimale kwalitatieve sortering als volgt:

- ▶ **Een fijnmazige sortering** die dieper gaat dan enkel sortering op herbruikbaar en niet-herbruikbaar textiel. **Een kwalitatieve sortering omvat een sortering op zowel hergebruik als recyclage.** De herbruikbare en recyclagestroom moeten in verschillende kwaliteiten worden uitsorteed zodat ze elk een markt kunnen vinden.
- ▶ Het gebruik van mengelingen bij herbruikbaar textiel moet zo veel mogelijk vermeden worden. Uitsorteren van herbruikbare kledij gebeurt best tot op **het niveau van individuele ‘items’ of ‘artikelen’** (bv. broeken en t-shirts). Dit zal evenwel niet voor alle type producten mogelijk zijn. Een uitsortering van **de herbruikbare fracties in minstens 40 categorieën** kan als indicatie dienen voor een minimale kwalitatieve sortering.

---

¹ [CE monitor & Jaarrapport Res-sources](#)

UPV Fashion textiel (2024)

- ▶ Sortering van herbruikbaar textiel gebeurt tot op het niveau dat het uitgesorteerde textiel **gebruiksklaar is voor verkoop aan de eindverkoper of gebruiker**. Er is met andere woorden geen verdere uitsortering meer nodig.
- ▶ Een doelstelling voor een percentage aan herbruikbare kledij dat moet worden uitgesorteerd, kan helpen.
- ▶ Het **recycleerbare textiel wordt ook in verschillende fracties uitgesorteerd**, op basis van het materiaal, de kleur en de samenstelling van het textiel. Op deze manier wordt het textiel geschikt als input voor verschillende recyclagekanalen (bv. poetslappen, vervezeling en isolatiemateriaal).

De best practices die de Europese recyclagefederatie EuRIC voorstelt in de 'Handling & Sorting Specifications'² kunnen een bijkomende leidraad zijn voor de definitie van kwalitatieve sortering.

Actoren die geen minimale kwalitatieve sortering uitvoeren, kunnen geen aanspraak maken op ondersteuning. Illegale inzamelaars moeten volledig uit het systeem worden uitgesloten.

Denuo stelt daarom voor om te werken met een vorm van **accreditatie of certificatie van erkende sorteerdere**. Via deze aanpak wordt een kwalitatieve sortering gegarandeerd, alvorens er sprake kan zijn van ondersteuning.

4. Financiering van de waardeketen voor circulair textiel?

Bijdragen

Het is wenselijk om een differentiatie te voorzien in de bijdragen die de producenten moeten betalen (ecomodulatie). Denuo pleit ervoor om een vorm van **ecomodulatie** toe te passen op de bijdragen, waarbij producten die niet herbruikbaar/recycleerbaar zijn een hogere bijdrage dienen te betalen.

Een verplichte bijdrage voor tweedehandskledij die opnieuw op de markt wordt gebracht, is niet wenselijk, op voorwaarde dat **enkel actoren die volgens een kwalitatieve sortering uitsorteren aanspraak maken op vergoedingen**.

Ondersteuning (vergoedingen)

De bijdragen die door de producenten worden betaald, moeten ervoor zorgen dat het textiel, eens dit in de afvalfase belandt, zo veel mogelijk selectief wordt ingezameld en uitgesorteerd voor hergebruik en recycling. Hieronder verduidelijken we hoe de ondersteuning van dit systeem best plaatsvindt.

Ondersteuning met een focus op kwalitatieve sortering

Zoals reeds vermeld is een fijnmazige en hoogkwalitatieve sortering één van onze troeven die België behoort tot de top van Europa doet behoren. **Een ondersteuning van sorteerbeidrijven die een kwalitatieve sortering uitvoeren, lijkt ons dan ook essentieel.**

Deze ondersteuning zou **een financiële ondersteuning** zijn, bv. een vast bedrag per kilo voor een kwalitatieve sortering. Er kan enkel aanspraak op deze ondersteuning worden gemaakt als men werkt volgens de principes zoals hierboven omschreven.

---

² [Handling & Sorting Specifications \(EuRIC, 2021\)](#)

UPV Fashion textiel (2024)

De sector is geen voorstander van een vergoeding op basis van output (hergebruik en recyclage). Het verleden heeft al aangetoond dat deze aanpak marktverstoring werkt en nooit de volledige realiteit kan benaderen (cfr. ReFashion). Een focus die ligt op kwalitatieve sortering garandeert automatisch een kwalitatieve output die de afvalhiërarchie volgt.

De financiële ondersteuning dient ook dynamisch van aard te zijn, waarbij een regelmatige evaluatie via jaarlijkse indexaties onderdeel moet zijn van de uitwerking van dergelijke vergoeding. Extra aandacht voor de opkomende impact van de herziening van de EVOA (Europees Verdrag voor de Overbrenging van Afvalstoffen) mag hierbij niet uit het oog verloren worden.

Deze aanpak maakt het economisch leefbaar voor sorteerbijbedrijven om te blijven innoveren, terwijl zij hoogkwalitatieve stromen voor zowel hergebruik als recyclage kunnen aanbieden. De afvalhiërarchie wordt zo ook nageleefd door kwalitatieve kledij voor hergebruik meer economische waarde te geven.

De inzameling blijft een activiteit die de sector zelf financiert. De bedrijven kunnen deze kosten rechtstreeks of onrechtstreeks mee verwerken in hun businessmodel.

Tot slot is het ook belangrijk dat de focus in de eerste plaats ligt op sortering binnen Europa. De sector wil haar rol opnemen en waar nodig de sorteercapaciteit uitbreiden. Een stabiele waardeketen, waarbij sortering binnen België extra wordt ondersteund, is hiervoor echter een vereiste.

Recyclage niet uit het oog verliezen

Recyclage van textiel staat vandaag nog in haar kinderschoenen, een bijkomende aandacht voor recyclage is daarom wenselijk. Denuo stelt een aantal concrete oplossingen/ondersteuningsmechanismen voor:

1. Investeer een deel van de bijdragen in een **'innovatiefonds'**. Via dit fonds kunnen recyclers/sorteerders rechtstreeks worden ondersteund in nieuwe, innovatieve investeringen die specifiek gericht zijn op recyclage. Voorbeelden uit het Franse systeem kunnen hier als leidraad dienen.
2. Voorzie **een differentiatie in de sorteervergoeding**, waarbij een hogere vergoeding wordt voorzien voor een fijnmazige uitsortering op niet-herbruikbaar textiel in functie van recyclage.

Denuo pleit ook om **lokale recyclage in België** mee in rekening te nemen voor de ondersteuning.

5. Inzamel-, hergebruik- en recyclagedoelstellingen

Denuo is voorstander van duidelijke doelstellingen voor zowel inzameling als verwerking van gebruikt textiel. Deze zijn idealiter progressief doorheen de tijd en gebaseerd op een benchmark (bv. jaar 1 is een monitoringjaar).

Inzameling

De inzameling van fashion textiel in België behoort reeds tot de top van Europa. We verwachten voor deze stroom dan ook geen grote sprongen meer qua inzamelgraad. Desondanks zijn er nog mogelijkheden om de inzameling te verbeteren.

Denuo benadrukt dat het essentieel is om de inzameling via inzamelcontainers in de publieke ruimte te behouden. Een fijnmazige inzameling via inzamelcontainers die publiek beschikbaar zijn

UPV Fashion textiel (2024)

op het openbaar domein zorgt voor de beste inzamelresultaten. Zonder dit fijnmazig netwerk is een ambitieuze inzameldoelstelling niet haalbaar.

Een aanpassing van de zorgplicht met een doelstelling van 1 inzamelcontainer per 1000 inwoners kan helpen om de inzamelgraad nog verder te verhogen. Denuo stelt voor om deze doelstelling te verfijnen door deze te baseren **op inzamellocaties in plaats van inzamelcontainers**.

Dit reflecteert beter de realiteit en biedt meer flexibiliteit, waarbij er op locaties met een hoge inzamelgraad meerdere containers kunnen worden geplaatst. Een doelstelling van 0,7 inzamellocaties per 1000 inwoners lijkt ons haalbaar.

Een andere aanpak is om inzamelpunten te stimuleren via een analogo criterium zoals voor de inzameling van glas, waarbij iedere inwoner zijn/haar glas kwijt kan in een inzamelcontainer in een straal van 500 m rondom de woning.

De sector is **geen voorstander om de sorteerbodschap voor bestaande inzamelkanalen te verbreden**, maar eerder om selectieve inzameling te stimuleren in de segmenten waar nog veel ruimte voor verbetering bestaat (professioneel textiel, tapijten, enz.).

Tot slot is Denuo geen voorstander van een verplichte terugnameplicht. Dit zou enkel ongelijke concurrentie stimuleren zonder de inzamelgraad te verhogen. **Denuo pleit daarom voor een vrijwillige terugnameplicht.**

Hergebruik

Denuo pleit ervoor om de Ladder van Lansink te volgen, waarbij hergebruik (lokaal en internationaal) voorrang moet krijgen op recyclage. Het uitwerken van een doelstelling voor hergebruik kan dit stimuleren, echter dient hierbij rekening te worden gehouden met vraag en aanbod.

Vandaag is er **binnen België onvoldoende vraag om al het herbruikbaar textiel dat wordt uitgesorteerd op te vangen**. De recente cijfers uit de CE-monitor tonen dit haarscherp aan.

Figuur 1: inzameling en hergebruik van textiel via de kringloopcentra³

³ [cemonitor.be](https://www.cemonitor.be)

UPV Fashion textiel (2024)

Een doelstelling voor hergebruik **kan zich niet limiteren tot enkel hergebruik binnen België.**

Om lokaal hergebruik te stimuleren zal de kwaliteit van het textiel dat wordt ingezameld moeten verhogen en moet er verder worden ingezet op sensibilisering en de voordelen van tweedehands kledij. **Denuo pleit ervoor dat maatregelen om hergebruik in België te stimuleren steeds het gelijke speelveld bewaken.**

Tot slot moet hergebruik mogelijk blijven **daar waar er vraag is naar tweedehandskledij.** Hierbij blijft het belangrijk dat **er voldoende controles zijn op de kwaliteit van de tweedehandskleding** die onze grenzen verlaat. Met name in onze havens, die fungeren als doorvoerhaven voor heel wat Europese inzamelaars en sorteerders, blijft het belangrijk om te controleren op de kwaliteit.

Aansluitend kan men de term “lokaal hergebruik” niet beperken tot België. De kwaliteit van tweedehands textiel die binnen België en Europa wordt verkocht is namelijk hetzelfde. België is geen eiland, laat ons dan ook andere kanalen voor hergebruik niet uitsluiten.

Recyclage

Denuo ondersteunt het maximaal recycleren binnen Europa, maar wijst op het gebrek aan bestaande capaciteit en vooral afzetmarkt voor het gerecycleerde materiaal. **Bestaande recyclagekanalen moeten mogelijk blijven**, in afwachting van de opschaling van meer innovatieve recyclagekanalen.

Een vraaggedreven aanpak, waarbij de vraag naar gerecycleerde textielvezels stijgt, blijft hierbij essentieel. Dit kan slechts beperkt via een UPV-systeem. Neem daarom als overheid een ambitieuze positie in bij de discussies op EU-niveau over de Ecodesign For Sustainable Product Regulations (ESPR) en pleit voor een verplichte “recycled content”, bij voorkeur met minimale overgangspriodes. België kan hierin een voortrekkersrol nemen.

Binnen een UPV kan recyclage worden gestimuleerd via financiële stimulansen zoals aangehaald in het vorige segment. Een bijkomende recyclage doelstelling als extra stimulans is hierbij wenselijk.

Denuo is echter geen voorstander van een gedifferentieerde recyclagedoelstelling, op basis van recyclagetechnologie. **We pleiten hier voor een technologie-neutrale aanpak.** Iedere recyclagedoelstelling dient ook specifiek gericht te zijn op post-consumer textiel, gezien de uitdaging voor deze afvalstroom het grootst is.

Wie is Denuo?

Denuo is de Belgische federatie van de afval- en recyclagesector. In een wereld waar grondstoffen schaarser worden en bedrijven duurzaam willen produceren, zijn onze meer dan 250 leden de essentiële schakel tussen gebruikte materialen en hergebruik, recyclage en eindverwerking.

